

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 90/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Martin č. k. 17 D 1188/2009-40 zo 14. februára 2012, uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Cod 8/2012-54 z 30. mája 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 276/2012 z 11. septembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2013 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 D 1188/2009-40 zo 14. februára 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Cdo 8/2012-54 z 30. mája 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 276/2012 z 11. septembra 2013 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ ako dedič poručiťľa [REDAKOVANÉ] podal na okresnom súde 31. decembra 2009 návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva po poručiťľovi, ktorým sa domáhal dodatočného prerokovania novoobjaveného majetku (motorové vozidlo, vkladná knižka a zariadenie bytu). Okresný súd napadnutým uznesením návrh v celom rozsahu zamietol z dôvodu nepreukázania existencie novoobjaveného majetku. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu, keď sa stotožnil so správnymi dôvodmi tohto uznesenia. Dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté ako procesne neprípustné.

3. Sťažovateľ vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv argumentuje:

„Nie je pravdivé konštatovanie prvostupňového i odvolacieho súdu, že by som žiadnymi relevantnými dôkazmi nepreukázal skutočnosť, že by poručiťľ bol ku dňu svojej smrti vlastníkom predmetných hnutel'ných vecí a vkladnej knižky... Existencia predmetných vecí je zrejma z obsahu písomného podania zo dňa 6.7.1998, označeného ako žiadosť o vrátenie vkladnej knižky v sume cca 100 000 Sk, odovzdanie kľúčov od domu [REDAKOVANÉ], vrátenie odcudzeného nábytku a zariadenia, ktoré môj strýko adresoval Obvodnému oddeleniu [REDAKOVANÉ] a žiadal políciu o vyšetrenie tohto prípadu...“

Pokiaľ ide o existenciu motorového vozidla Škoda, [REDAKOVANÉ], tak táto je preukázaná písomnou upomienkou zo Slovenskej poisťovne zo dňa 14.8.1995, ktorou Slovenská poisťovňa vyzvala môjho strýka, aby uhradil dlžné poistné za predmetné motorové vozidlo za rok 1995. Je teda nesporné, že môj strýko bol vlastníkom tohto motorového vozidla, na ktorú skutočnosť som v konaní poukázal...“

Mám za to, že návrh na dodatočné prejednanie dedičstva po poručiťovi som podal dôvodne a existenciu novoobjaveného majetku som v konaní preukázal relevantnými dôkazmi. No i napriek tomu prvostupňový súd tieto dôkazy neakceptoval, môj návrh zamietol a s jeho právnym stanoviskom sa stotožnil aj odvolací súd. Dovolací súd moje dovolanie rovnako zamietol (správne odmietol, pozn. ústavného súdu). Postupom prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho súdu bolo porušené moje právo na spravodlivý a zákonný proces a tiež právo vlastniť majetok a právo dediť.“

4. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd jeho sťažnosti vyhovel, vyslovil porušenie označených práv, zrušil napadnuté uznesenia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a náhradu trov konania v sume 256,08 €.

II.

5. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie v sťažnosti označených práv sťažovateľa uzneseniami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

8. Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovanom v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) nemal ústavný súd právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu, pretože právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa, ktoré ním mohli byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu krajský súd na základe ním podaného odvolania. Preto bola sťažnosť

v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

**K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy
a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu**

9. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

10. Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne

neopodstatnená. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal zvyšnú časť sťažnosti aj z hľadiska toho, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

11. Podstatná sťažnostná argumentácia sťažovateľa je obmedzená na jeho tvrdenia o tom, že v predmetnom konaní dôkazmi preukázal existenciu novoobjaveného majetku, avšak konajúce súdy napriek tomu jeho návrhu na dodatočné prerokovanie dedičstva nevyhoveli.

12. Krajský súd na vlastné odôvodnenie napadnutého uznesenia uviedol:

„V dôvodoch uznesenia okresný súd uviedol, že... dňa 16.12.2011 vyzval navrhovateľa, aby preukázal existenciu hmotných vecí, ktoré majú tvoriť novoobjavený majetok a kde sa nachádzajú. Navrhovateľ odpovedal súdu 24.1.2012, no z obsahu jeho odpovede nebolo zrejmé, či majetok poručiteľa existuje a kde sa nachádza. Dopravný inšpektorát Martin dňa 29.12.2011 súd oznámil, že v období od 9.4.1973 do 9.6.1999 bol vedený ako vlastník predmetného motorového vozidla [REDAKOVANÉ] a v období od 9.6.1999 do 31.12.2002 [REDAKOVANÉ]. Poručiteľ nebol evidovaný ako vlastník motorového vozidla. Slovenská sporiteľňa, a.s. dňa 24.3.2010 súdu oznámila, že v databáze banky preverovali meno poručiteľa od 1.1.1998 a výsledok bol negatívny...

Odvolačný súd po preskúmaní správnosti napadnutého uznesenia i konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že okresný súd zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na ich podklade dospel ku správnym skutkovým

zisteniam a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia a s prihliadnutím na odvolacie námietky navrhovateľa ďalej uvádza:

Pokiaľ ide o novoobjavený majetok poručiteľa, v dodatočnom dedičskom konaní je postup obdobný ako v pôvodnom konaní s tým rozdielom, že nové konanie i rozhodnutie o dedičstve sa bude týkať iba novoobjaveného majetku. Konanie o dodatočnom prejednaní dedičstva však môže byť ukončené bez toho, aby k prejednaniu dedičstva došlo, a to v prípade, keď sa v priebehu tohto dodatočného konania zistí, že k takémuto prejednaniu nie je daný dôvod (najmä, ak sa nepreukáže, že majetok, ktorý má byť prejednaný, patril poručiteľovi). V takom prípade súd buď návrh na dodatočné prejednanie dedičstva zamietne (ak bolo konanie začaté na návrh), alebo konanie zastaví (ak bolo začaté uznesením súdu)...

Pre zistenie poručiteľovho majetku je zásadne rozhodujúci skutkový stav, aký tu bol v čase smrti poručiteľa. Pokiaľ teda navrhovateľ v odvolaní namietal, že okresný súd mal zisťovať stav majetku v období už od 23.1.1996, t.j. viac ako dva roky pred jeho smrťou, táto námietka nie je dôvodná.

Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru o správnosti napadnutého uznesenia, nakoľko navrhovateľ nepreukázal žiadnymi relevantnými dôkazmi skutočnosť, že by poručiteľ ku dňu svojej smrti bol vlastníkom hnuteľných vecí (motorové vozidlo a zariadenie bytu), resp. majiteľom vkladu na bližšie neidentifikovanej vkladnej knižke v navrhovateľom označenom peňažnom ústave. Nakoľko sa ani vlastnou činnosťou okresného súdu nepodarilo preukázať existenciu novoobjaveného majetku poručiteľa, odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.“

13. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov možno uviesť, že podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade nemohol porušiť jeho označené práva. Krajský súd dal sťažovateľovi v napadnutom uznesení podrobnú odpoveď na to, prečo v jeho veci v dôsledku riadne zistenej absencie

novobjaveného majetku poručiťa neboli splnené zákonné podmienky na dodatočné prerokovanie dedičstva. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nevykazuje všeobecný charakter, v spojení s preskúmaným uznesením okresného súdu je jasné a zrozumiteľné a primeraným spôsobom reaguje aj na odvolacie námietky sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Pokiaľ ide o namietaný zásah do základného práva vlastníť majetok, resp. dediť, ktoré zaručuje čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že pokiaľ krajský súd (a pred ním aj okresný súd) ústavne konformným spôsobom a v súlade s príslušnými hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi prerokovali návrh sťažovateľa na dodatočné prerokovanie dedičstva, v ktorom objektívne nebola preukázaná existencia novoobjaveného majetku poručiťa, absentuje tu akákoľvek, čo i len teoretická možnosť, aby týmito uzneseniami bolo zasiahnuté do označeného práva sťažovateľa. Aj v tejto časti je teda sťažnosť zjavne neopodstatnená, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie.

K namietanému porušeniu práv uznesením najvyššieho súdu

15. Z obsahu sťažnosti nevyplývajú žiadne konkrétne výhrady sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Zo samotného uznesenia je zrejmé, že dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu bolo odmietnuté ako procesne

neprípustné [§ 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku], a teda najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu meritórne nepreskúmaval. Vychádzajúc z podstaty sťažnostných námietok je potom zrejmé, že tieto nie sú v príčinnej súvislosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu a smerujú v podstate iba proti uzneseniu okresného súdu a krajského súdu. Preto aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, čo bolo dôvodom jej odmietnutia.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite jeho sťažnosti, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozhodnutí všeobecných súdov, náhrada trov konania, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. marca 2014